

kezdődhet. A halántékon indul és fokozatosan terjed a fejtető hátsó része felé. A genetikai predispozíción kívül az életkor és az androgen hormonok szintje határozza meg súlyosságát. A kopasz bőr nem atrophias, de a kevesebb bulbus miatt vékonyabbnak tűnik. A pathomechanizmusban szerepet játszó legfontosabb enzimek az 5-alfa-reduktáz és 3-béta-hidroxiszteroid-dehydrogenáz. A trichogramban túlnyomórészt néhány, telogen hajszálak láthatók.

A legtöbb férfi elfogadja a kopaszodás tényét, sokan azonban kétségbeesetten keresik az orvoslást.

Az androgen alopecia jelenleg napi 1 mg II. típusú-5-alfa-reduktáz gátló szedésével javítható (Finasteride). Lokálisan a 2% minoxidil, szteroidos hajszeszek (**ALPICORT oldat**) alkalmazása vált be, bár a kezelés abbahagyása után fokozódhat a hajhullás.

Az occipitalis régióból vett 1–2 hajszál tartalmazó micrograft hajátültetések egyre sikeresebbek és kozmetikailag jó eredményt adnak.

A nők androgen alopeciája jó hajvisszanövés eredményezhet a ciproteron acetát és etinil-ösztadiol kombinációjú orális contraceptivum szedésével. Helyileg itt is 2–5% minoxidil ecsetelő és az **ALPICORT F oldat** alkalmazásától várható javulás.

A hajhullás további két, a mindennapos gyakorlatban sűrűn előforduló fajtája a diffúz hajhullás és a foltos hajhullás.

A **diffúz hajhullásnak** egy sor, nehezen megfogható oka van, ezért sokszor ez a fajta hajhullás a legnehezebben diagnosztizálható (6). Háttérben leggyakrabban fertőzések, lázas állapotok, gyulladásos betegségek, anyagcsere zavarok, fehérje hiány, felszívódási zavarok, pajzsmirigy betegség, daganatos betegségek és ezek citosztatikus kezelése, vas-, cink-, esszenciális zsírsav, biotin hiány, valamint a psychés állapot, stressz állhat.

Nőknél elsősorban a hormonális változások – terhesség, szülés, fogamzásgátlók szedése, menopausa – idején jelentkezik a hajhullás. A terhesség alatti hajhullás vashiányra illetve gyulladásra utalhat. Szülés követő 3–4 hónapban sok anyuka észlel hirtelen, nagyobb mennyiségű, ijesztőnek tűnő hajhullást. Átmeneti állapotról van szó, utána visszanő a haj.

A folliculusokat ért akut toxikus károsodások következtében kialakuló hirtelen hajvesztés az anagen effluvium, mely leggyakrabban kemoterápiás szerek alkalmazásakor vagy 3–10 Gy röntgen besugárzásakor figyelhető meg.

A diffúz hajhullások kezelésénél legfontosabb a kiváltó ok felkutatása és megszüntetése, sokszor ezután a haj spontán visszanő. Helyileg kortikoszteroid tartalmú hajszeszek (**ALPICORT oldat**), természetes triglicerideket, foszfolipideket, vitaminokat, proteinek tartalmú kondicionálók alkalmazása, az irritáció kerülése vezethet eredményre.

Klinikailag az **alopecia areata**, vagy foltos hajhullás olyan kórkép, melynek etiológiája nem tisztázott, autoimmun eredetet feltételeznek a háttérben. Genetikai okok, autoimmun betegségek, de igen gyakran a szervezetben rejtetten lévő bakteriális góccok is kiválthatják (7).

Alopecia areataban a fejbőrön vagy szakáll tájon egy vagy több foltban hiányzik a szőrzet. Ritkán a teljes hajszőrzet vagy akár a test egész szőrzete is kihullik. Az esetek egy részében teljes lesz a hajvisszanövés, gyakran azonban az ilyen alopecia nem reagál a kezelésekre.

Az alopecia areatának nincs igazán hatékony gyógyszeres kezelése. Fontos figyelembe venni a beteg életkorát és az eset súlyosságát. Szisztémásan orális szteroidok jó hatásúak, de a kezelés abbahagyása után rebound effektus léphet fel. Próbálkozások történtek még számos gyógyszer adásával mint pl. cyclosporin, dapson, tetracyclin, de ezek hatékonysága nem bizonyíthatott.

Helyileg kortikoszteroidok ecsetelőben vagy intrafokális injekciókban, helyi immunterápia, dithranol, minoxidil oldat tretinoinnal kombinálva és lokális UVA fénykezelés alkalmazható változó eredménnyel.

Heges alopeciák

Ezek maradandó hajvesztéshez vezetnek, a mindennapi gyakorlatban nehezen diagnosztizálhatók, mert a hegesedés lehet kevésbé feltűnő. Jellemzői a mélyre terjedés, dermális hegesedés, a folliculusok hiánya vagy számuk csökkenése. Okai igen szerteágazók lehetnek: fejlődési rendellenességek, fizikális behatások mint pl. mechanikus trauma, napégés, irradiáció, vagy gyógyszerek, különböző fertőzések, tumorok. Egyes bőrbetegségek is vezethetnek heges alopeciához, így pl. a lichen planus, morphea, lupus erythematosus, sarcoidosis vagy a pseudopelade Brocq. A heges alopeciák nem gyógyíthatók, mivel a folliculusok maradandóan károsodnak.

A **kozmetikai problémákra** (hajfestés, formázás, fésülés, stb.) **visszavezethető, látható hajhullás** a hajszálak töredezésének eredménye. Könnyen gyógyítható a károsító tényezők elhagyásával és a helyes hajápolással.

Néhány esetben a kopasz foltok arteficiálisan keletkeznek, így a **trichotillomania** esetén a beteg maga tépi ki hajszálát, s ilyenkor elengedhetetlen a pszichológiai kezelés.

Ha az oki terápia nem vezet eredményre, az idiopathiás hajhullás esetében a klasszikus homeopathia szabályai szerint választott magas potenciájú alkati szerek adása is megpróbálható (8).

A szép haj önbizalmat ad az embernek. A hajhullás viszont komoly problémát jelent a betegnek, melyet az orvosnak komolyan kell venni. Egy hajhullásban szenvedő betegre sok időt kell fordítani, hogy sikerüljön felállítani a helyes diagnózist és megtalálni a hatékony terápiát.

IRODALOM

1. Sperling L.C és mtsai: Hair anatomy for the clinician. J. of Am. Acad. Dermatol.: 25:1-7, 1991. – 2. Braun-Falco O.: Dermatology – Diseases of hair. 4. Edition, Springer, 1099-1141, 2000. – 3. Gray J. és Dawber R.: Hair and scalp disorders. 1. th Edition, Blackwell Science Ltd., 1-104, 1999. – 4. Barman J.M és mtsai: The normal trichogram of the adult. J. Invest. Dermatol. 44: 233-236, 1965. – 5. Rook / Wilkinson / Ebling: Textbook of Dermatology – Disorders of hair. Sixth edition, Blackwell Science, 2869-2973, 1998. – 6. Kligman A.M.: Pathologic dynamics of human hair loss. Arch. Dermatol. 83: 175-198, 1961. – 7. Dobozy / Farkas / Horváth / Hunyadi / Schneider: Haj és szőrzet betegségei. Eklektikon Kiadó 357-363, 2001. – 8. Molnár M.: Hajhullás kezelése homeopátiával. Komplementer Orvos, V.évf. 37-38, 2001.